

نگاه بیرون

شباهت‌های لیبی و عراق

الاتحاد

ترجمه: محمدعلی عسگری

● هرگز دوکشور عربی وجود نداشته که مانند عراق و لیبی تا این حد به یکدیگر شباهت داشته باشند. این شباهت تنها به‌لحاظ موقعیت جغرافیایی یا استراتژیک آنها نیست بلکه حتی به‌لحاظ توان اقتصادی متمرکز بر ثروت‌های نفتی، ترکیب قبیایلی و حتی نظام‌های سیاسی مشابه، این دوکشور سرنوشت کاملاً مشابهی داشته‌اند. مهم‌تر از همه اینها آنکه ماهیت هندسه سیاسی این دوکشور نیز از ابتدا مشابه یکدیگر طراحی شده است؛ در هریک از آنها سه‌ایالت مشخص و باقیمانده از دوران امپراتوری عثمانی در یک رژیم سیاسی ترکیب شده و به وسیله نیروهای استعماری به‌صورت یک‌دولت درآمده است. اینها را می‌توان از دفاتر دختر ماجراجو و آریستوکرات بریتانیایی یعنی «گرتزید بل» نیز دریافت که پیش از اینکه به بازاری راست «سریسری سایکس»، فرماندار استعماری منطقه تبدیل شود، مدتی را در میان قبایل بدوی عراق زندگی کرده بود؛ کسانی که برنامه تأسیس دولت جدید در عراق را طراحی کردند، کوشیدند از طریق یکپارچه‌کردن سه‌استان بغداد، موصل و بصره، کشوری را به‌وجود آورند که بر پایه مجموعه‌ای از معیارها و قواعد اساسی باشد و یکی از مهم‌ترین دلایل‌شان نیز جلوگیری از تشکیل یک دولت کردی مستقل بوده تا بتوانند مانعی قوی در برابر روسیه و ترکیه به وجود آورند. آنها همچنین مراکز نفوذ و قدرت در عراق را به نخبگان عرب سنی بخشیدند تا جلو تشکیل یک دولت دینی شیعی بر پایه مرجعیت در این کشور گرفته شود. به‌لحاظ داخلی نیز آنها توانستند حمایت شیوخ قبیل را به‌دست آورده و یک نوع ثبات سیاسی را در عراق حاکم کنند. نمونه لیبی نیز با این الگو کاملاً شباهت دارد.

در دوران استعمار ایتالیا بود که رویکرد جدیدی برای این کشور پیدا و قرار بر آن شد تا سه‌استان طرابلس، بنغازی و فزان با هم متحد شوند. بر این اساس به نخبگان شرقی که در کشورهای غربی آموزش دیده بودند، اولویت داده شد تا بر کشور حکومت کنند و در مورد روسای قبایل نیز همان سیاست عراق در پیش گرفته شد. این هندسه سیاسی استعماری با روی‌کارآمدن دوظام بعث در عراق و نظام اشتراکی در لیبی تحکیم پیدا کرد و باوجود همه پس‌لرزه‌های خشنی که داشت «صدام‌حسین» و «معمر قذافی» حاکمان سابق عراق و لیبی توانستند با سیاست‌های شبیه به هم که متکی بر یک نوع ایدئولوژی بود و ماهیتی سربوکبرانه داشت، این وضعیت را تداوم بخشند. اما این معادله بعد از کودتای بعثی‌ها در سال۱۹۸۶ که رهبران ملیشیاپیای روستایی بی‌سواد و ناآگاه نسبت به دنیا را به قدرت رساند، برهم خورد و در پایان دهه۷۰ بود که صدام‌حسین دیگر برای خود در عرصه قدرت هیچ رقیبی نداشت. هنگامی که رژیم او سقوط کرد، دوباره عراق از هم گسیخته شد و بافت ملی و ساختار سیاسی دوران صدام نیز فروپ ریخت. در این میان دخالت‌های نظامی آمریکا و اشغال این کشور نیز اوضاع را بدتر کرد. عجیب اینکه در لیبی نیز دقیقاً همین تجربه تکرار می‌شود. بعد از یک‌دوره کوتاه نظام پادشاهی یعنی دورانی که شهرهای بنغازی و طرابلس به‌لحاظ عمرانی، اماکن تفریحی و باشگاه‌های فرهنگی به شهرهای شیک ایتالیا پهلوی می‌زدند، سرهنگ قذافی آمد و با تخریب نظام سیاسی موجود یک آثارشیشم قبیایلی را نهادینه کرد. این طبیعی بود که با سقوط او دوباره لیبی به همان وضعیت گذشته بازگردد. با وجودی که هیچ‌یک از کارگزاران سیاسی- در هردوکشور و حتی طرف‌های خارجی- خواستار مهندسی سیاسی دورژیم درگیر بحران نیستند، اما واقعیت‌های عینی روی زمین هیچ راه‌حل دیگری برای آنها باقی نگذاشته است. از این‌رو

کاملاً روشن است که پروژه دولت جدید هم در عراق و هم لیبی نیازمند یک بازنگری اساسی و برنامه‌ریزی برای نجات کشور از یک اضمحلال کامل است. البته معنای این حرف بازتعریف مرزهای دوکشور یا اجازه‌دادن به تجزیه مناطقی مثل «کردستان» عراق یا «درنه» در لیبی نیست که در عمل هم‌اکنون نیز از مرکز جدا شده‌اند. از سوی دیگر می‌دانیم معادله نفتی در هردوکشور به‌گونه‌ای منافع همگان را در خود ادغام کرده که تقسیم این ثروت ایجاب می‌کند تا همه بر سر یک‌سفره بنشینند. در عین‌حال ساختار سیاسی هردوکشور به‌لحاظ قانون اساسی و نظام اجرایی و توازن انسانی نیازمند یک بازنگری کامل است. این نکته به‌خصوص در مورد عراق کاملاً روشن است که نظام فعلی این کشور رنگ‌وبوی طایفه‌ای به خود گرفته است. نزاع‌های داخلی، موج خشونت‌ها و تروریسم همراه آن نیز موجب تقسیم بیشتر کشور براساس رویکردهای طایفه‌ای و قومی شده است؛ مساله‌ای که موجب شده تا حرکت‌های تندرو مذهبی و مسلح از آن سوءاستفاده کرده و همه را تهدید کنند. اتفاقا در لیبی نیز شبه‌نظامیان قبیایلی و مذهبی افراطی دولت را کنار زده و یکپارچگی کشور را زیرپا گذاشته‌اند. طبعاً این‌بار دیگر لزومی ندارد که وظیفه مهندسی سیاسی دوکشور به برنامه‌ریزان خارجی داده شود، بلکه این نیروهای سیاسی و ملی موثر در صحنه سیاسی و اجتماعی هردوکشور هستند که باید قاعده جدیدی برای ساختار سیاسی کشورشان طراحی کنند؛ قاعده‌ای که مطلوب همه نیروهای میانه‌رو و معتدل جامعه بوده و بتواند در چارچوب امنیت قومی اعراب با یک چشم‌انداز استراتژیک عمل کند.

«رقه» مقر «داعش» در سوریه، شهری است که تقریباً همه بازیگران جنگ سوریه یا به آن حمله کرده‌اند یا سودای هجوم به آن را در سر دارند. شهری که دوشنبه‌شب را با حملات هوایی ائتلاف ضد«داعش» پشت‌سر گذاشت و صبح سه‌شنبه با حملات هوایی ارتش سوریه بیدار شد. از آن سو، «داعش» نیز در مقابل کوچک‌ترین مقاومت مردم این شهر، سر آنها را می‌برد و در میدان اصلی شهر به نمایش می‌گذارد. دیروز اما وضعیت این شهر بحرانی‌تر از روزهای دیگر بود؛ براساس گزارش‌ها روز گذشته این شهر ۱۰بار مورد حمله هوایی ارتش سوریه قرار گرفت، حمله‌ای که پس از هفته‌ها حملات پیاپی ائتلاف ضد«داعش» صورت گرفت و غیرنظامیان زیادی را قربانی کرد. تصاویر منتشرشده از «رقه» نشان می‌دهد که بخشی از این شهر از جمله خانه حداقل ۱۵ غیرنظامی به

تلی از خاک تبدیل شده است. فعالان می‌گویند حملات نیروهای هوایی سوریه خلاف حملات هوایی ائتلاف ضد«داعش»، غیردفعمند و کاملاً تصادفی بوده است. روز سه‌شنبه و در پی این حملات، آمار قربانیان هر لحظه در حال افزایش بود. درحالی‌که ابتدا تعداد کشته‌شدگان ۶۵نفر اعلام شد، اما در نهایت تعداد قربانیان به حدود صدنفر رسید. «دیده‌بان حقوق بشر» نیز اعلام کرد دست‌کم ۳۶ غیرنظامی در حملات هوایی ارتش سوریه کشته شده‌اند با این حال فعالان اعلام کرده‌اند که بیشتر قربانیان این حمله غیرنظامیان بوده‌اند. پرسنل بیمارستان «رقه» به خبرگزاری «آنا‌تولی» گفته‌اند تعداد زیادی از جان‌باختگان حملات هوایی، کودک و زن بوده‌اند.

برگزاری انتخابات زودهنگام «کاتالان‌ها»



آرتور مس، رهبر کاتالونیا خواستار برگزاری انتخاباتی شد که احزاب طرفدار استقلال و اعضای جامعه مدنی را دربر گیرد. او افزود اگر مادریه اصلاحات را اعمال نکنند، این انتخابات به‌عنوان آخرین مبارزه منطقه برای جدایی از اسپانیاست. (راشادودی)

گارد ملی در «فرگوسن» مستقرشد

بازگشت آرامش به شهرهای آمریکا

«دارن ویلسون»، مامور پلیس سفیدپوستی که «مایکل براون»، نوجوان سیاه‌پوست را در شهر فرگوسن با شلیک گلوله از پای درآورد، در نخستین مصاحبه‌اش پس از برائت، گفت که «مذاب وجدان ندارد». او در پی حکم تبرئه‌اش سکوت خود را شکست و ادامه داد که در مواجهه با مایکل براون ۱۸ساله سیاه‌پوست، کار دیگری از دستش برنمی‌آمد و باید شلیک می‌کرد. اما وکیل خانواده براون در یک نشست خبری در شهر «سنت لوئیس» دومین شهر بزرگ ایالت «میسوری» با انتقاد شدید از حکم هیات‌منصفه، روند بررسی پرونده را «کاملاً ناعادلانه» خواند. به گزارش سی‌ان‌ان، دامنه اعتراضات به سراسر آمریکا کشیده شد؛ هرچند اکنون رسانه‌ها خبر از بازگشت آرامش به شهرها می‌دهند اما طبق گزارش‌ها، فضا همچنان تنش‌آلود است. دوشنبه گذشته هیات‌منصفه دادگاهی که رسیدگی به پرونده ویلسون را بر عهده داشت، اعلام کرد که به‌دلیل عدم شواهد کافی علیه این مامور پلیس، اعلام جرم نخواهد کرد. اعلام این تصمیم باعث بروز

قانون، آری؛ عدالت، نه

گاردین: این دیگر رسمی معمول است که آشوب‌ها و ناآرامی‌ها، پیش درآمد احکامی باشند همانند آنچه هیات‌منصفه فرگوسن صادر کرد، تا اصحاب قدرت بتوانند درخواست خود مبنی بر بازگشت آرامش را با بانگی بلندتر فریاد زنند: حاکمیت قانون. اما مشکل آنجاست که ایالات متحده، خیلی پیش‌تر از آنکه ملت قانون باشد، ملت بی‌عدالتی بوده است و در فقدان عدالت، این‌دست قوانین چیزی فراتر از ظلمی مدون نخواهد بود. در کشوری که نه‌تنها هیچ قانونی مانع از آن نمی‌شود که در حال قدم‌زدن در خیابان، مورد شلیک گلوله واقع شوید، بلکه حتی این امکان را فراهم می‌آورد تا به‌نام قانون، هدف گلوله قرار گیرد، قطعاً کسانی پیدا می‌شوند که احساس می‌کنند چیزی برای از‌دست‌دادن ندارند. به لطف همین شکاف ژرف بین ناعدالتی نژادی فراگیر و مدعیات رسمی مقامات مبنی بر بی‌طرفی نظام قضایی بود که ویلسون از چنگال قانون گریخت و تبرئه شد، حتی اگر شعله‌های آتش در فرگوسن همچنان او را رو تعقیب کنند. این واقعیت که اکثر مردم، انتظار چنین رایی را می‌کشیدند، به وضوح نشانگر عمق جعلی بودن کل فرآیند قضایی است. دلیل آن هم روشن است: یک افسر پلیس در جریان تیراندازی نقش داشته است. در این کشور قانون که فلسفه وجودی نظام قضایی نه میانجیگری مابین پلیس و مردم، بلکه دفاع از پلیس در برابر مردم است؛ آنانی که اختیار اعمال

جهان

پایتخت «داعش» زیر بمباران جنگنده‌های سوری



روز ششم سپتامبر نیز حمله هوایی ارتش سوریه به شهر «رقه» ۵۳کشته بر جای گذاشت براساس گزارش‌های اولیه نیروهای صلیب‌سرخ حداقل ۶۵جسد را به بیمارستان ملی این شهر منتقل کردند. به گفته شاهدان، وضعیت بیمارستان این شهر بسیار بد است و کمبود تجهیزات پزشکی و دارو نجات آسیب‌دیدگان را با مشکل مواجه کرده است. فعالان گفته‌اند که حملات ارتش سوریه، یک منطقه صنعتی، میدان موزه، بازاری شلوغ در مرکز شهر و ایستگاه اتوبوسی را مورد هدف قرار داده است. گروه «دیده‌بان حقوق بشر» سوریه که در بریتانیا مستقر است گفت دو انفجار پیایی در حمله به یک ناحیه صنعتی باعث بیشترین کشته‌ها در «رقه» شد. انظور که «رامی

«رقه» پس از تصرف آن توسط گروه «داعش» در سال گذشته میلادی است. «داعش» در ماه مارس۲۰۱۳ گروه‌های مختلف شورشی دیگری را که بر سر آن می‌جنگیدند از این شهر راند و آن را پایتخت خود در سوریه اعلام کرد. «رقه» تنها مرکز استان در سوریه بود که از ابتدای جنگ داخلی در سال۲۰۱۱ میلادی از کنترل دولت مرکزی خارج شد. براساس این گزارش، پس از تصرف شهر «رقه» توسط گروه «داعش»، بیشتر فعالان نهادهای مدنی این شهر و همچنین مخالفان دولت «بشار اسد»، رئیس‌جمهور سوریه با توسط این گروه کشته شده یا اسیر شده‌اند. بسیاری از آنها نیز مجبور شدند «رقه» را ترک کرده و به مناطق دیگر سوریه یا ترکیه فرار کنند. برای ماه‌های بسیاری، نیروهای ارتش سوریه به‌ندرت به «رقه» حمله کردند و ظاهراً نیروی خود را برای حمله

به سایر مناطق تحت کنترل مخالفان ذخیره کرده بودند. اما از اواخر تابستان سال‌جاری دولت سوریه حملات هوایی به مواضع گروه «داعش» در شمال و شرق این کشور را تشدید کرده است. شهر «رقه» که پیش از جنگ داخلی در سوریه حدود ۲۰۰هزارنفر جمعیت داشت، موقعیتی سوق‌الجیشی در کنار رود فرات و در نزدیکی مرز کشور ترکیه دارد. در حال حاضر جمعیت شهر «رقه» بین ۳۰۰ تا ۳۵۰هزارنفر و دلیل افزایش جمعیت آن، پناه‌بردن ساکنان برخی مناطق دیگر سوریه به این شهر است. هم‌زمان ارتش آمریکا گفت که در فاصله جمعه تا دوشنبه دوبار یک‌ساختمان مقر «داعش» در خارج از «رقه» را هدف قرار داده است.

باب مذاکره با «داعش»



پاپ فرانسیس، رهبر کاتولیک‌های جهان با اشاره به سختی مذاکره با داعش گفت باوجود سختی انجام مذاکرات با داعش اما نمی‌توان باب مذاکره را با این گروه بست. وی همچنین تصریح کردچنین فرصتی را هرگز از دست نمی‌دهد.(خبرگزای فرانسه)



رد جانشینی «هاگل»

میشل فلورنوی که اصلی‌ترین گزینه جانشینی وزیر دفاع آمریکا بود، احتمال تصدی ریاست پنتاگون را رد کرد. به نظر می‌رسد رئیس‌جمهوری آمریکا برای تعیین جانشین «چاک هاگل» با یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های دور دوم ریاست‌جمهوری خود روبه‌روست. (فارین‌بالیسدی)

خبر

فرانسه برای روسیه شرط گذاشت

● دولت فرانسه می‌گوید تا زمانی که در شرق اوکراین آرامش برقرار نشود، حاضر به تحویل دوناو جنگی میسترال به روسیه نیست. به گزارش دویچه‌وله، هم‌زمان دولت اوکراین اعلام کرد در شرق این کشور اوضاع بدتر شده و جنگ‌افزارهای روسی افزایش یافته‌اند. «فرانسوا اولاند» رئیس‌جمهوری فرانسه گفت ارسال ناو هلیکوپتربر میسترال به روسیه به‌دلیل وضعیت ناآرام شرق اوکراین «تا اطلاع ثانوی» به‌تعویق می‌افتد. «یوری بوریسف»، معاون وزیر دفاع روسیه در گفت‌وگو با «یان‌نووستی» با بیان اینکه «ما صورانه منظر می‌مانیم»، تأکید کرد در حال حاضر کشورش قصد اقدامات قضایی علیه فرانسه را ندارد. دولت‌روسیه در سال۲۰۱۱ برای خرید دوفروند ناوجنگی میسترال به‌ارزش یک‌میلیارد۲۰۰میلیون‌یورو با فرانسه قرارداد بست. قرار بود نخستین کشتی در اوایل ماه نوامبر سال جاری میلادی به روسیه تحویل داده شود، اما در ماه سپتامبر، پاریس اعلام کرد مایل نیست در شرایط فعلی به وعده خود عمل کند، زیرا بیم آن دارد که ارتش روسیه از این ناوها برای جنگ در اوکراین بهره ببرد.

بازایه طرح جدید به پارلمان

حق تظاهرات در ترکیه محدود می‌شود

● دولت «رجب‌طیب اردوغان» رئیس‌جمهوری فرانسه می‌خواهد استفاده پلیس ترکیه از سلاح گرم علیه شرکت‌کنندگان در تظاهرات را تسهیل کند. همچنین قرار است قوانین جزایی این کشور تشدید شود هرچند منتقدان دولت می‌گویند به‌این‌ترتیب حق تظاهرات در ترکیه محدود می‌شود. رسانه‌های ترکیه با استاد به یک طرح قانونی دولت در پارلمان گزارش دادند قرار است به ماموران پلیس از جمله اجازه داده شود که «برای دفاع در برابر کوکتل مولوتف و مواد آتش‌زا در تظاهرات دست‌به اسلحه بزنند.» همچنین شرکت در تظاهراتی که در آن اشیای ممنوعی چون سنگ‌انداز استفاده شود، می‌تواند مجازات تا چهارسال حبس و حمل پلاکارد و پوستری که مقامات دولتی آن را علامت سازمانی ممنوع ارزیابی کنند، می‌تواند مجازات تا سه‌سال حبس را در پی داشته باشد. آن گروه از شرکت‌کنندگانی که در تظاهرات‌ها چهره خود را می‌پوشانند و در حرکت‌های اعتراضی شرکت می‌کنند، ممکن است به مجازات تا پنج‌سال حبس محکوم شوند.



تجربه لحظات گرم و صمیمی

در شعبه نیاوران

نیاوران: خیابان دکتر باهنر (نیاوران)

قبل از دوراهی دزاشنب

تلفن : ۰۲۲۷۲۴۴۰-۰۲۲۷۲۴۴۰

www.leon1960.com